

Светото Кръстие

Рано сутринта баба Тона цълuna по чelото своето внуче, сбогуva се съ неговата майка и помъкна бохничката си презъ тревясалото дворче.

А малкиятъ Ванъ прилепи чело до стъклото на прозорчето и проследи своята баба, докато тя не хлопна подире си пътната врата. Тогава той зарони сълзи. На Рилския манастиръ ще отиде баба му съ черковното братство, а него не иска да заведе: щълъ да настине изъ влаковетъ, далече било много, не се знаело, дали въ манастира ще има, где да спятъ, храна не се намирала, пъкъ и билъ много малъкъ, та нѣмало нищо да разбере.

Подиръ малко неговата майка се приготви да отиде на работа въ тютюневия складъ.

— Ванъ, ето ти хлѣбъ, — оставила съмъ го въ сандъка. Щомъ огладнѣешъ, да си хапнешъ. Има и гостба. Да не скишашъ много изъ улицитъ, ами да си седишъ въ двора, — каза му тя и излѣзе.

Ванъ не я слушаше, какво му говори. Както му е сега мжчно, никакъ не му идва на умъ за ядене. Ужъ го обичатъ, пъкъ не го водятъ на манастира. Ехъ, да не бѣше сега въ запасъ баща му нѣкѫде по границитъ на България, той нѣмаше да го остави: щъха и двамата да отидатъ. Нека само да се заврне, още на другия денъ ще заминатъ. Да видятъ тогава баба му и майка му!

Цѣлъ денъ Ванъ не излиза отъ кѫщи. Седѣ си все до прозореца. Не се и доближи до хлѣба, нито до ястието. Тѣжно му е, мжчно му е — не му се яде.

Когато привечеръ майка му се заврна отъ работа, тя го завари, че лежи на миндерчето, а край него малкото котенце мѣрка, протѣга крачета и си играе съ покривката, която се е подала изподъ главата на Ваня.

— Защо си легналъ толкова рано? — запита съ тревога майката и остави вързопа, въ който бѣше сждинката, въ която си носѣше ядене за обѣдъ. — Какво ти е?

Ванъ я погледна съ трескави и влажни очи.

— Нищо ми нѣма, — едва промълви той.

Майка му попипа съ студената си ржка чelото му. Имаше огънь. Трепна сърдцето ѝ въ уплаха. На всичко отгоре и болестъ ли? Откѫде да вземе сега пари за лѣкаръ? Надницата ѝ е толкова малка, пъкъ и помощъта отъ община, която получава, понеже мжжътъ ѝ е повиканъ войникъ, отиде за дѣлгове...